

سومین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

همدان ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۴

تاثیر گردشگری روستایی در اقتصاد روستاها با استفاده از مدل SWOT

(محدوده مورد مطالعه: روستای سکنج)

*نسیم جهانبخش گروهی، حامد حبیب الهی، الهام هاشمی

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

Njh6665@gmail.com

کارشناس ارشد مدیریت فناوری اطلاعات

hamedhabibollahi@yahoo.com

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری

Hashemi88@yahoo.com

مقدمه

امروزه این مسئله آشکار شده که لازمه رسیدن به توسعه، توجه به روستاها و بخش روستایی به عنوان بخش پایه است (جمعه پور و احمدی، ۱۳۹۰: ۳۴). مناطق روستایی به طور کلی از سطح بالایی از فقر رنج می برند و با سطوح پایین تر فعالیت های اقتصادی غیر کشاورزی، توسعه زیربنایی، و دسترسی به خدمات اساسی مشخص شده است، آنها همچنین ممکن است از کاهش جمعیت سالم و فقدان قدرت سیاسی رنج ببرند (okech et al. 2012: 41). برای این اساس توسعه و برنامه ریزی روستایی یکی از پیچیده ترین مشکلات عصر معاصر است. چراکه در اصل شامل ایجاد توازن میان نیاز به حفاظت اقتصاد روستایی، زیست محیطی، اجتماعی، و فرهنگی کشور از یک سو و تمایل به نوسازی زندگی روستایی از سوی دیگر است (virginia and maricica, 2012: 196). برای این اساس با توجه توانمندی کشور ایران در داشتن جاذبه های گردشگری و تنوع اقلیمی کم نظیر در دنیا و جایگاه بارز صنعت گردشگری در جهان، که با اختصاص ۱۱ درصد از تولید ناخالص داخلی و هفت درصد درآمدهای جهان محسوب میشود (شهیدی و همکاران، ۱۳۸۷: ۹۹). در این راستایی که از راهبردهای که در سال های اخیر در برخی از کشورها به اجرا درآمده است و نتایج مثبتی به همراه داشته است، توسعه گردشگری روستایی است که از این طریق مزایایی که در بخش اقتصادی دارد می تواند ابزار مناسبی برای توسعه اقتصادی روستاها باشد. گردشگری روستایی می تواند موجب رشد اقتصادی و تنوع فعالیتها از یک سو و ایجاد اشتغال و درآمد زایی برای ساکنان روستایی با جذب مازاد نیروی انسانی از دیگر سو گردد و یکی از فرصتهای توسعه همه جانبه روستایی محسوب میشود (ملک حسینی، ۱۳۸۸: ۱۱۱). در مجموع گردشگری روستایی سازماندهی سفرهای گشت و گذار به مزارع و باغ، و یا توسعه مکان های توریستی کشاورزی و یا پارک جنگل و اوقات فراغت است. هدف گردشگری روستایی بهبود ساختار کشاورزی، استفاده کامل و حفظ طبیعت و منابع فرهنگی، ارائه فرصتی به مردم برای تجربه زندگی روستایی، افزایش فرصتهای اشتغال و افزایش درآمد کشاورزان است (Liu, 2010: 218). بدین منظور، تحقیق حاضر سعی دارد با مطالعات کتابخانه ای به بررسی تحلیل عملکرد نقش گردشگری

سومین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

همدان ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۴

روستایی در توسعه اقتصادی روستاها پردازد، همچنین با انجام مطالعات میدانی به معرفی جاذبه های گردشگری روستایی در روستایی سکنج از توابع شهرستان ماهان استان کرمان پرداخته و راهکارهای توسعه گردشگری را با استفاده از مدل SWOT به منظور زمینه سازی برای توسعه اقتصادی این روستا بیان کند، در این راستا سوال این پژوهش به صورت زیر مطرح میشود:

توانمندیهای گردشگری روستای سکنج که منجر به توسعه اقتصادی میشوند، کدامند؟

۱. روش تحقیق

روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش به صورت توصیفی تحلیلی و انجام مطالعات میدانی است. در این نگارش و گردآوری اطلاعات این مقاله از دوروش کتابخانه ای و روش میدانی که به صورت بازدید از این روستا و مشاهده قابلیتها و جاذبه های گردشگری روستا، و در نهایت با استفاده از مدل SWOT سعی شده تا به بهترین راهبردهای توسعه روستای مورد مطالعه دست یافت.

۲. معرفی روستای مورد مطالعه

روستای سه کنج یاسکنج در جنوب شرقی استان کرمان واقع شده است. سکنج یکی از آبادی های بزرگ و مرکز دهستان سکنج است که در شرق ماهان و شمال جاده ی "بم-کرمان" (۶ کیلومتر جاده فرعی بعد از پلیس راه ماهان) قرار دارد. روستای سکنج تا شهر کرمان ۵۰ و تا ماهان ۱۵ کیلومتر فاصله دارد. روستای سکنج یکی از معروف ترین گردشگاه های کرمان است که آب و هوای با طراوت این روستا باعث شده تا این روزها گردشگران فراوانی لحظه های خود را در سایه درختان و حاشیه مسیر آب رودخانه سکنج سپری کنند. این روستا که از قدمت تاریخی حدود ۷۰۰ سال برخوردار است با انبوه باغ های سردسیری، درختان چنار کهنسال، کوچه های پرپیچ و خم که با انواع درختان و خانه های روستایی زیبا سازی شده اند و نیز رودخانه پر خروش سکنج که در دره های شمالی روستا جریان دارد شکوه و جلوه ی خاصی را به نمایش می گذارد.

۳. معرفی اجمالی جاذبه های گردشگری روستای سکنج

۳-۱. جاذبه طبیعی روستا

جاذبه و چشم اندازهای طبیعی، عبارت است از مجموع ویژگی هایی است که انسان با چشم قادر به مشاهده و یادگیر حواس قادر به درک آن است. ویژگی اصلی این دسته از منابع تفرجگاهی، چشم اندازهای بدیعی است که سبب آرامش روحی و تمدد اعصاب انسان و احساس رضایت میشود. عوامل طبیعی همچون ساخت توپوگرافیک، شرایط اقلیمی، وضعیت منابع آب، پوشش گیاهی و حیات وحش از مهمترین عواملی است که به چشم اندازهای طبیعی، شکل مجزا و مختص به خود میبخشد. کوه و کوهستان، دره، دشت، غار، رودخانه، چشمه، قنات، آبشار، دریا، و ساحل، دریاچه و تالاب، پوشش گیاهی و حیات وحش در زمره جاذبه های طبیعی منابع تفرجگاهی محسوب می شوند. (رضوانی، ۱۳۸۷، ۱۹).

۳-۲. آبشار سکنج